

Sygn. akt III AUa 785/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Monika Kowalska (spr.)
Sędziowie:	SSA Bożena Lichota SSO del. Natalia Lipińska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Dubis

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2016 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **H. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy H. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie Wydziału IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 marca 2015 r. sygn. akt IV U 1641/14

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 785/15

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Tarnowie wyrokiem z dnia 24 marca 2015 r. oddalił odwołanie H. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 7 listopada 2014 r., którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury w wieku obniżonym, uzasadniając to tym, że wnioskodawca nie udokumentował 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 6 lat, 2 miesiące i 25 dni takiej pracy.

Sąd Okręgowy wskazał jako okoliczności bezsporne, że wnioskodawca H. P., ur. (...), na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się stażem ubezpieczeniowym wynoszącym ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, z czego organ rentowy uznał za udowodniony okres pracy w szczególnych warunkach wynoszący 6 lat, 2 miesiące i 25 dni (przypadający od 3 marca 1972 r. do 14 października 1972 r. i od 15 listopada 1981 r. do 26 czerwca 1987 r.). H. P. nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego,

a w dniu 28 sierpnia 2014 r. złożył wniosek o emeryturę. Sąd Okręgowy ustalił, że od 11 czerwca 1973 r. do 14 listopada 1981 r. wnioskodawca był zatrudniony w Usługowej Spółdzielni (...) w T. na stanowisku monter wodno-kanalizacyjny w wymiarze pełnego etatu. Pracując na tym stanowisku wykonywał wszystkie prace doprowadzające i rozprowadzające instalacje na zewnątrz i wewnątrz budynków np. prace na terenie budynków Zakładów (...) w T.. Prace na zewnątrz budynków prowadzone w głębokich wykopach nie były przez niego wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Od 15 listopada 1981 r. do 21 marca 1994 r. wnioskodawca był zatrudniony w Spółdzielni Pracy (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy. Na stanowisku magazyniera pracował od 15 listopada 1981 r. do 26 czerwca 1987 r. i okres ten został mu zaliczony do stażu pracy w szczególnych warunkach, od dnia 2 stycznia 1989 r. pracował na stanowisku kierownika magazynu, a od dnia 1 lutego 1993 r. do końca zatrudnienia pracował jako sprzedawca środków ochrony roślin. Jako kierownik magazynu głównego pracę wykonywał w oddzielnym pomieszczeniu na terenie magazynu, podlegało mu 3 pracowników, nie miał sekretarki, sam prowadził całą dokumentację magazynu. Zajmował się przyjmowaniem towaru.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca nie legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach,

a w konsekwencji nie spełnia wszystkich przesłanek warunkujących przyznanie emerytury w wieku obniżonym wynikających z art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

i w zw. z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. Sąd I instancji podniósł, że w sprawie konieczne było wyjaśnienie – w oparciu o zeznania świadków, zeznania wnioskodawcy, świadectwa pracy i dokumentację pracowniczą – charakteru pracy świadczonej przez wnioskodawcę w okresach: od 11 czerwca 1973 r. do 14 listopada 1981 r. na stanowisku monter wodno-kanalizacyjny i od 2 stycznia 1989 r. do 21 marca 1994 r. na stanowisku kierownika magazynu i sprzedawcy środków ochrony roślin. Wskazał, że przepis § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji. Natomiast w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania

o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia (§ 4 ust. 3). W myśl § 21 ust. 1, 4 i 5 powołanego rozporządzenia, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter

i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Natomiast w postępowaniu odwoławczym prowadzonym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych takie ograniczenia dowodowe nie obowiązują. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd prawny, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy (patrz: uchwała z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85). W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udowodniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 2 lutego 1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239). Opierając się na zeznaniach świadków, zeznaniach wnioskodawcy, świadectwie pracy i dokumentacji pracowniczej, Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca w spornych okresach, poza okresem zatrudnienia na stanowisku sprzedawcy środków ochrony roślin, nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. W okresie od 11 czerwca 1973 r. do 14 listopada 1981 r. był on zatrudniony w Usługowej Spółdzielni (...) w T. na stanowisku monter wodno-kanalizacyjny. Istotne jest, że prowadząc na zewnątrz budynków prace w głębokich wykopach, nie wykonywał ich stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co sprzeciwia się uwzględnieniu tego okresu jako

okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, o jakiej mowa w załączniku do cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze - wykaz A dział V poz. 1, tj. roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach. Co do zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni Pracy (...), Sąd I instancji uznał, że praca w szczególnych warunkach była wykonywana przez wnioskodawcę na stanowisku sprzedawcy środków ochrony roślin od dnia 1 lutego 1993 r. do dnia 21 marca 1994 r. (wykaz A dział IV poz. 40). Nie ma zaś podstaw do uznania za pracę w szczególnych warunkach pracy świadczonej na stanowisku kierownika magazynu w okresie od 2 stycznia 1989 r. do 31 stycznia 1993 r., ponieważ jako kierownik magazynu głównego, wnioskodawca pracę wykonywał w kantorku na terenie magazynu, podlegało mu 3 pracowników, nie miał sekretarki, sam prowadził dokumentację magazynu, zajmował się przyjmowaniem towaru, a zatem nie można uznać, że jego praca polegała tylko na nadzorowaniu magazynierów czy pracowników robotniczych. Nosiła ona cechy pracy umysłowej, na co wskazuje posiadanie samodzielnego pomieszczenia biurowego i samodzielne prowadzenie dokumentacji magazynu. Owszem odwołujący sprawdzał jak wykonywali pracę pracownicy magazynu, ale nie miało to charakter ciągłego nadzoru i „patrzenia na ręce” w trakcie pracy. Sąd I instancji wskazał, że Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 26 listopada 2013 r. sygn. akt III AUa 1473/13 wyjaśnił, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny.

W ocenie Sądu nie można uznać, że zadania administracyjne wynikające z zakresu czynności wnioskodawcy jako kierownika magazynu, z uwagi na ich szerokie spektrum, miały charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny. Dlatego też brak jest podstaw do uznania tego okresu zatrudnienia wnioskodawcy jako pracy w warunkach szczególnych. Podsumowując Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca nie wykazał, mimo ciężącego na nim zgodnie z art. 6 k.c. obowiązku, co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, a zatem nie spełnia on wszystkich przesłanek niezbędnych do uzyskania emerytury w wieku obniżonym na zasadzie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca H. P., podnosząc zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na nie uznaniu przez Sąd Okręgowy, że praca montera wodno-kanalizacyjnego i praca kierownika magazynu środków ochrony roślin stanowi pracę w szczególnych warunkach. Podnosząc ten zarzut apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i przyznanie wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Apelujący podał, że z biuletynu CZSP z dnia 10 sierpnia 1983 r. wynika, iż praca montera była jednoznacznie zaliczona do pracy szkodliwej. W dziale V w poz. 8 wskazano „roboty wodno-kanalizacyjne oraz budowę rurociągów w głębokich wykopach”, a w pkt 8 podano stanowisko „montera urządzeń i instalacji wodociągowych, gazociągowych i kanalizacyjnych”. Tym samym w ocenie apelującego przepisy nie wymagały jedynie pracy w głębokich wykopach. Z powodu braku dokumentacji przerobowej nie jest obecnie możliwe ustalenie, ile godzin lub dniówek było wykonywanych w głębokich wykopach, jednak przepisy nie wymagają od montera nieustannego przebywania w wykopie. W ocenie apelującego Sąd Okręgowy dokonując oceny pracy wykonywanej w magazynie przy środkach ochrony roślin zupełnie pominął to, że do obowiązków apelującego należało przyjmowanie i wydawanie towarów, a nie ich zamawianie, ponieważ zamówieniami zajmował się Dział (...), któremu apelujący bezpośrednio podlegał jako kierownik magazynu. Ponadto praca apelującego odbywała się w magazynie, a nie w biurze, i nie różniła się od pracy pozostałych pracowników magazynowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się nieuzasadniona, ponieważ trafnie ustalił Sąd I instancji, że wnioskodawca nie legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca, jako ubezpieczony urodzony w (...) r., ubiegał się o przyznanie emerytury w wieku obniżonym wywodząc swoje uprawnienie do takiego świadczenia z faktu wykonywania pracy monterem wodno-kanalizacyjnym, kierownikiem magazynu i sprzedawcą środków ochrony roślin. Żądanie wnioskodawcy należało więc rozważyć w oparciu o przepisy art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst: Dz. U. z 2015 r. poz. 748 ze zm., zwanej dalej „ustawą emerytalno-rentową”) i w zw. z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Z powyższych przepisów wynika, że przyznanie emerytury w wieku obniżonym uzależnione jest od: osiągnięcia na dzień 1 stycznia 1999 r. okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego dla mężczyźni co najmniej 25 lat, w tym co najmniej 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, nie przystąpienia do OFE i osiągnięcia wieku wynoszącego dla mężczyźni 60 lat. Jak wynika z treści zaskarżonej decyzji organu rentowego, odmowa przyznania emerytury podyktowana była wyłącznie nie wykazaniem przez skarżącego wymaganego stażu pracy

w szczególnych warunkach. Istotne jest, że organ rentowy odmawiając skarżącemu przyznania spornego świadczenia, jednocześnie uznał za udowodniony okres pracy w szczególnych warunkach wynoszący 6 lat, 2 miesiące i 25 dni (przypadający od

3 marca 1972 r. do 14 października 1972 r. i od 15 listopada 1981 r. do 26 czerwca 1987 r.). Sąd I instancji rozważając, czy skarżący legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, przeprowadził w tym zakresie postępowanie dowodowe, w toku którego dopuścił dowód z zeznań świadków G. B. i J. B., z zeznań wnioskodawcy, jak również

z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych i w aktach administracyjnych ZUS. Sąd I instancji uznał, że dowody te nie stanowią podstawy do przyjęcia, że wnioskodawca wykazał, iż pracę w szczególnych warunkach wykonywał w ramach zatrudnienia w Usługowej Spółdzielni (...)w T. na stanowisku monter wodno-kanalizacyjny. Natomiast co do zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) Sąd I instancji doszedł do przekonania, że praca w szczególnych warunkach była wykonywana w czasie zatrudnienia u tego pracodawcy wyłącznie na stanowisku sprzedawcy środków ochrony roślin, natomiast nie miało miejsca wykonywanie takiej pracy w ramach wykonywania czynności pracowniczych na stanowisku kierownika magazynu. Powyższe stanowisko Sądu I instancji co do zasady zasługuje na uwzględnienie, z tym zastrzeżeniem, że w ocenie Sądu Apelacyjnego także w przypadku pracy świadczonej na stanowisku sprzedawcy środków ochrony roślin brak jest podstaw do zakwalifikowania jej jako pracy w szczególnych warunkach.

W czasie zatrudnienia w Usługowej Spółdzielni (...)w T. od 11 czerwca 1973 r. do 14 listopada 1981 r. skarżący zajmował stanowisko monterem wodno-kanalizacyjnym, a Sąd I instancji trafnie uznał, że czynności wykonywane na tym stanowisku nie odpowiadają rodzajowi pracy w szczególnych warunkach wymienionemu w załączniku do wyżej wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – w wykazie A dziale V „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” poz. 1 „Roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach”. Jak wynika z cyt. pozycji wykazu, nie chodzi tutaj o jakiegokolwiek roboty wodnokanalizacyjne i budowę rurociągów, lecz tylko o takie prace, które prowadzone są „w głębokich wykopach”. Inaczej mówiąc ustawodawca uznał, że prowadzenie tego rodzaju prac „w głębokich wykopach” jest czynnikiem decydującym o ich wyjątkowej szkodliwości dla zdrowia pracownika. Trzeba mieć ponadto na względzie, że w świetle § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Z cyt. przepisu wynika więc, że wykonywanie takiej pracy ma stanowić podstawowy obowiązek powierzony pracownikowi do zrealizowania. W rozpoznawanej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca. Skarżący już w odwołaniu od decyzji organu rentowego wskazał, że wykonywał różnorodne prace, a mianowicie zarówno prace remontowe, jak i zakładanie

nowych instalacji, pracując tak wewnątrz budynków, jak i na ich zewnątrz. Okoliczności te powtórzył będąc przesłuchanym w charakterze strony. Także świadek J. B. wskazywał na to, że monterzy zatrudnieni w Usługowej Spółdzielni (...) w T. wykonywali różnorodne czynności – instalowali wodę, gaz, kanalizację, centralne ogrzewanie, wykonując swoje czynności wewnątrz i na zewnątrz budynków, jak również zajmowali się doprowadzaniem wody do budynków wiejskich. Jak podnosił świadek, zadaniem monterów było wykonanie prac ziemnych dotyczących przyłącza rur odpływowych i wodociągowych do kanalizacji miejskiej lub szamba, jak i rozprowadzenie instalacji wodno-kanalizacyjnej po całym budynku. Nie było więc tak, że skarżący przez cały czas zajmował się co do zasady wykonywaniem robót w głębokich wykopach, a tylko od czasu do czasu, dla potrzeb procesu technologicznego pewne czynności wykonywał poza wykopami. Taka argumentacja apelacji mogłaby być zasadna, tzn. sporadyczne wychodzenie z owego wykopu nie przekreślałoby zakwalifikowania takiej pracy jako pracy w szczególnych warunkach, gdyby nie to, że prace prowadzone w głębokich wykopach stanowiły tylko jeden z rodzajów prac powierzonych do wykonywania skarżącemu, co zresztą skarżący sam przyznał. Niezasadnie skarżący powołuje się na dołączoną do apelacji uchwałę nr 80 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy z dnia 30 czerwca 1983 r. Uchwała ta nie stanowi źródła prawa powszechnie obowiązującego. Tzw. wykazy resortowe mają charakter jedynie informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09, LEX nr 590247). Zadaniem tzw. zarządzeń resortowych było jedynie doprecyzowanie treści rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze, tj. wskazanie konkretnych stanowisk pracy, na których wykonywane były poszczególne rodzaje prac uznanych za prace w szczególnych warunkach w załączniku A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Co istotne, zarządzenia te nie mogą pozostawać w sprzeczności z przepisami cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W rozporządzeniu tym ustawodawca jednoznacznie określił, że czynnikiem pozwalającym na uznanie prac wodno-kanalizacyjnych i prac przy układaniu rurociągów jest wykonywanie tego rodzaju czynności „w głębokich wykopach” i w takim właśnie kontekście należy rozumieć poszczególne stanowiska pracy wymienione w powołanej przez skarżącego uchwale. Gdyby nazwa stanowiska pracy wskazanego przez skarżącego (monter urządzeń i instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i gazowych - wykaz A załącznika do uchwały, dział V poz. 1 pkt 8) miała oznaczać, jak chce tego skarżący, że praca na tym stanowisku nie musiała być wykonywana „w głębokich wykopach”, stanowiłoby to oczywiste naruszenie zakresu regulacji cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odniesieniu do okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni Pracy (...) stwierdzić należy, że wnioskodawca nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach ani w czasie zatrudnienia na stanowisku kierownika magazynu (od 2 stycznia 1989 r. do 31 stycznia 1993 r.), ani na stanowisku sprzedawcy środków ochrony roślin (od 1 lutego 1993 r. do 21 marca 1994 r.). Czynności, jakie wnioskodawca wykonywał w czasie zatrudnienia na tych stanowiskach, nie mogą zostać uznane za odpowiadające rodzajom prac

w szczególnych warunkach ujętym w wykazie A stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. - w dziale IV „W chemii”. Przede wszystkim zatrudniający skarżącego zakład pracy – Spółdzielnia Pracy (...) – nie był zakładem prowadzącym działalność w zakresie przemysłu chemicznego tj. nie zajmował się wytwarzaniem produktów opartych na bazie substancji organicznych i nieorganicznych (tj. nawozów, paliw, tworzyw sztucznych, leków, środków czystości, itp.), ani przetwórstwem chemicznym (przetwarzanie gotowych półproduktów). Jak wynika z twierdzeń skarżącego, w czasie zatrudnienia u tego pracodawcy jako kierownik magazynu zajmował się on przyjmowaniem i wydawaniem środków ochrony roślin w ilościach hurtowych, prowadził gospodarkę magazynową, w tym odpowiadał materialnie za ilość, jakość i wartość składowanych towarów oraz prowadził dokumentację magazynową. Z zeznań świadka G. B. wynika, że w magazynie składowane były środki ochrony roślin w postaci płynnej i sproszkowanej. Wykonując obowiązki kierownika magazynu skarżący miał wydzielony na swoje potrzeby kantorek na terenie magazynu, podlegało mu

3 magazynierów. Należy zauważyć, że środki ochrony roślin, które w ilościach hurtowych składowane były w magazynie Spółdzielni Pracy (...), same niewątpliwie były wytworami przemysłu chemicznego

o właściwościach szkodliwych dla zdrowia, jednak czynności związane z ich przyjmowaniem, wydawaniem i sprzedażą nie odbywały się w takim narażeniu na czynniki szkodliwe dla zdrowia, jak w przypadku pracowników zatrudnionych w przemyśle chemicznym. Podkreślenia wymaga, że skarżący nie zajmował się ich wytwarzaniem, przetwarzaniem, czy pakowaniem, lecz miał do czynienia z gotowymi już i opakowanymi produktami (w postaci płynnej i sproszkowanej),

wydawanymi i sprzedawanymi w celu ich bezpośredniego użycia. Ponadto znacząca część obowiązków skarżącego dotyczyła prowadzenia dokumentacji magazynowej. Nie ma więc podstaw, aby kwalifikować czynności wykonywane przez skarżącego jako odpowiadające pracy w szczególnych warunkach ujętej w wykazie A dziale IV „W chemii” poz. 40 „Prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych”.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę na to, że jak wynika z zebranego materiału dowodowego, niewątpliwie szereg czynności wykonywanych przez skarżącego

w ramach zatrudnienia na stanowiskach montera wodno-kanalizacyjnego, kierownika magazynu i sprzedawcy środków ochrony roślin, było czynnościami wykonywanymi w warunkach szkodliwych dla zdrowia, nie jest to jednak równoznaczne

z zaistnieniem warunków szczególnych uprawniających do otrzymania emerytury

w wieku obniżonym. Skarżący domagał się przyznania emerytury w wieku obniżonym, dlatego należy mieć na uwadze, że jest to świadczenie o charakterze szczególnym, przyznawane w drodze odstępstwa od obowiązującej ogół ubezpieczonych zasady powszechnego wieku emerytalnego. Z tego względu przesłanki warunkujące przyznanie tej emerytury muszą być wykładane w sposób ścisły, nie jest dopuszczalna ich rozszerzająca wykładnia. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie akcentuje, że dla uznania danego zatrudnienia za pracę

w szczególnych warunkach nie ma przesądzającego znaczenia ani nazwa stanowiska pracy, ani też treść dokumentów wystawionych przez pracodawcę, istotny jest natomiast charakter faktycznie wykonywanych czynności tj. rodzaj powierzonej pracy i jej wykonywanie w warunkach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., sygn. akt II UK 21/10, LEX nr 619638; wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, LEX nr 1455235). W świetle powyższego należy więc zwrócić uwagę na to, że praca w szczególnych warunkach jest kategorią (pojęciem) prawną, która poza cechą szkodliwości musi spełniać dodatkowy warunek, a mianowicie musi być wymieniona w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. W wyroku z dnia 10 kwietnia 2014 r. II UK 395/13 (LEX nr 1455235) Sąd Najwyższy stwierdził, że pracami w szczególnych warunkach nie są wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami lub prace charakteryzujące się znacznym wysiłkiem fizycznym, lecz jedynie takie, które zostały wymienione w § 4-15 tego rozporządzenia i wykazach stanowiących załącznik do niego.

Reasumując, Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu I instancji, że skarżący nie wykazał co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, a w konsekwencji nie spełnił wszystkich przesłanek niezbędnych do przyznania emerytury w wieku obniżonym na zasadzie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na względzie, że zaskarżony wyrok jest trafny i odpowiada prawu, a wywiedziona apelacja nie zawierała usprawiedliwionych zarzutów, Sąd Apelacyjny na podstawie wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego i na zasadzie art. 385 kpc orzekł o jej oddaleniu.

Bożena Lichota
Monika Kowalska
Natalia Lipińska